

Motion till riksdagen 2024/25:126

av **Helena Vilhelmsson m.fl. (C)**

med anledning av skr. 2023/24:157 Riksrevisionens rapport om statens skydd av hotade personer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående påbörja arbetet med att reformera kontaktförbudslagstiftningen enligt kontaktförbudsutredningens förslag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre möjligheter att besluta om kontaktförbud även om förbudspersonen tidigare är ostraffad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka möjligheten till att kontaktförbud ska omfatta även platser där anhöriga till skyddspersonen bor eller befinner sig, och dit skyddspersonen kan antas åka, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera kontaktförbudslagstiftningen i grunden, genom att begränsa förbudspersonen i stället för skyddspersonen, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Nyligen presenterade Dagens Eko siffror som visar att antalet personer som lever med någon form av skyddad identitet har ökat drastiskt, och är nu över 31 000 personer. Ökningen består mest av kvinnor som lämnat en våldsam relation, ofta med barn. Det här är oacceptabelt och är ett stort underkännande av Sverige som nation, när vi inte kan skydda personer mot förövare på ett annat sätt än att kraftigt begränsa offrens vardag och frihet. Därför är Riksrevisionens granskning viktig, och ännu viktigare att regeringen tar till vara dess rekommendationer.

Riksrevisionens granskning slår fast att staten inte arbetar tillräckligt effektivt för att skydda hotade personer. Många som behöver skydd får inte personskydd beviljat, och för de som får det är det inte alltid verkningsfullt. Skyddsåtgärderna – kontaktförbuden – innebär stora begränsningar i skyddspersonens liv, trots att de inte har gjort något kriminellt. Riksrevisionen bedömer slutligen att staten behöver prioritera förebyggande insatser riktade mot hotaktören.

Centerpartiet menar att regeringens svar innebär att få eller inga av dessa brister åtgärdas. I svaret hänvisas till kontaktförbudsutredningen, vilken lämnade sitt betänkande till regeringen i år. Den innehöll förslag som förbättrar situationen för skyddspersoner. Dock inte tillräckligt. Och vad värre är, på regeringens propositionslista för innevarande riksdagsår finns ingen proposition med om nämnda utredning. Det innebär att 31 000 personer, majoriteten kvinnor och barn, fortsatt får leva med ett kraftigt begränsat livsutrymme. Regeringen måste omgående inleda arbetet med att omsätta kontaktförbudsutredningens förslag.

Centerpartiet menar också att de exempel som ges i kontaktförbudsutredningen om att utöka grunderna för kontaktförbud, så att fler kan dömas, är otillräckliga. I utredningen ges exempel på utökade grunder för beslut såsom tidigare förföljelser och otillbörlig övervakning av skyddspersonen. Centerpartiet menar att detta inte är tillräckligt och att det inte, som hänvisas till i svaret, leder till vare sig fler beslut om kontaktförbud eller mer likartad hantering över landet. Ännu tydligare direktiv än i dag måste ges i myndighetsinstruktioner och regleringsbrev till de myndigheter som jobbar med att utfärda kontaktförbud. Likaså måste en stringent uppföljning ske.

I dag omfattas skyddspersonen av statens skydd, inte dess anhöriga. Det innebär en inskränkning i skyddspersonens vardag, när besök ska ske hos anhöriga. Förbudspersonen kan i dag uppehålla sig nära anhörigas bostad och därmed komma i kontakt med skyddspersonen. På kort sikt skulle det avhjälpas genom att även platser där anhöriga till skyddspersonen vistas, omfattades av skyddspersonens kontaktförbud. Men i grunden behöver kontaktförbudslagstiftningen göras om. Det är förövarens vardag som ska begränsas, inte brottsoffrets. Det spelar ingen roll om förbudsytor utökas, om än till en hel kommun. Skyddspersonen behöver, när så är aktuellt, lämna kommunen av olika skäl. Då kan förövaren ändå komma i kontakt med offret. Det borde vara tvärtom. Förövaren borde begränsas till ett särskilt område där hen bor och arbetar, i stället för att offret fredas inom ett särskilt område. Möjligheten att utfärda ett sådant kontaktförbud som starkt begränsar och reglerar hotaktören, utan att hen är dömd eller under föremål för förundersökning, ska villkoras med proportionalitet och rättssäkerhet. Men signalvärdet ska vara tydligt; om hotaktören utgör ett allvarligt hot mot någon, är det hotaktörens frihet och vardag som begränsas. Detta torde också vara ett led i att kontaktförbudslagen verkar förebyggande gentemot hotaktören, vilket Riksrevisionen slår fast är en brist i dagens lagstiftning. Centerpartiet ser få eller inga förslag i regeringens skrivelse som leder till ett faktiskt, förbättrat förebyggande arbete. Regeringen måste därför ta initiativ till en utredning som reformerar kontaktförbudslagstiftningen i grunden.

Helena Vilhelmsson (C)

Ulrika Liljeberg (C)

Malin Björk (C)

